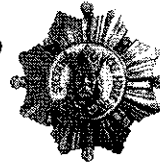

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР ПО
БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-3485 din 16.06.2022

La nr. 18-23-5494 din 03.06.2022

✓ **Biroul Național de Statistică**

Copie: **Cancelaria de Stat**

Prin prezenta, cu referire la proiectul de Lege organică privind modificarea unor acte normative (număr unic 378/BNS/2022), comunicăm următoarele.

Potrivit art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass mediei.

În acest sens, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(3) lit.a), art.28 alin.(4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.

Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări.

Urmare celor expuse, solicităm respectuos expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Director

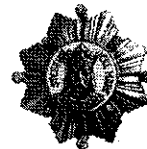
Iulian RUSU

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-5455 din 20.09.2022

La nr. 14-10/123 din 05.09.2022

Biroul Național de Statistică

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (număr unic 378/BNS/2022).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Iulian RUSU

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/8219 din 19.09.2022

la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (Legea nr. 93/2017 - art.1,3,5-7 ș.a. și Legea nr.107/2016 - art.15)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Biroul Național de Statistică, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului de decizie este plasat pe pagina web oficială a autorității publice www.statistica.gov.md, cât și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, la 03 iunie 2022.

Suplimentar, proiectul și nota informativă au fost plasate pentru consultare publică pe pagina web oficială a autorității, la 05 septembrie 2022, fiind stabilit un termen de 9 zile lucrătoare pentru recepționarea recomandărilor, fapt ce încalcă prevederea statuată de art.12 alin.(2) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, unde se stipulează că „*Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice.*”

Prin urmare, ținând cont de faptul că subiecții interesați au avut acces la proiect și materialele aferente acestuia, precum și insuficiența termenului limită acordat pentru prezentarea recomandărilor, considerăm transparența decizională asigurată parțial.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop „ [...] *ajustarea Legii nr.93/2017 cu privire la statistica oficială și a actelor normative în domeniile conexe în vederea eficientizării activității statisticii oficiale și asigurarea accesului la sursele de date administrative și private pentru elaborarea statisticilor oficiale. Proiectul în cauză este destinat de asemenea consolidării cadrului normativ în vederea implementării Legii nr. 231/2022 privind recensământul populației și locuințelor (RPL).*”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr.93/2017 cu privire la statistica oficială și Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică, în scopul ajustării prevederilor la noțiunile utilizate în cadrul normativ internațional (Regulamentul (CE) nr.223/2009 și Regulamentul (CE) nr.2016/679) și național (Legea nr.231/2022), revizuirea competențelor Biroului Național de Statistică și Consiliului Național pentru Statistică, precum și modificarea prevederilor în ce privește asigurarea respectării legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal în timpul realizării lucrărilor statistice și diseminării acestora.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesul autorității centrale în domeniul statisticii, prin modificarea Legii cu privire la statistică, ajustarea prevederilor la cadrul normativ internațional și național, astfel contribuind la sporirea capacității producătorilor de statistici oficiale de a disemina statistici oficiale prin utilizarea resurselor informaționale de stat și a celor private. Prin urmare, considerăm că prevederile proiectului sunt conforme interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*

f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

În nota informativă sunt specificate condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite cu precizarea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi. Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare suficientă pentru promovarea proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*".

Implementarea în practică a normelor proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat, fapt confirmat și de către autor în nota informativă. Astfel, în nota informativă se enunță că *„Proiectul de act normativ nu implică cheltuieli bugetare suplimentare pentru implementare, dar din contra, urmărește eficientizarea (re)utilizării datelor din resursele informaționale deținute de deținătorii de date administrative la producerea statisticilor oficiale în beneficiul societății.”*

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *„textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]".

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017, însă în conținutul proiectului au fost identificate norme formulate ambiguu în ce privește prezentarea noțiunilor și descrierea noilor competențe atribuite Consiliului Național pentru Statistică, fapt ce poate determina interpretarea eronată a normei și implementarea defectuoasă a actului normativ. Analiza detaliată este prezentată la compartimentul III al raportului.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate norme contradictorii dintre prevederile acestuia cu reglementările Legii nr.93/2017 cu privire la statistica oficială, întrucât prin proiect se propune acordarea de competențe noi Consiliului Național pentru Statistică, care deja sunt reglementate și atribuite Biroului Național de Statistică. Analiza detaliată este prezentată la compartimentul III al raportului.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează activitatea Biroului Național de Statistică și Consiliului Național pentru Statistică fiind atribuite noi competențe entităților nominalizate. Urmare a examinării proiectului se constată că sarcina de promovare a conceptelor, metodologiilor, tehnicilor etc. utilizate în sistemul statistic național atribuit Consiliului creează un conflict normativ, întrucât potrivit art.7 alin.(9) din Legea nr.93/2017 responsabilitatea emiterii deciziilor în privința metodelor, standardelor și procedurilor statistice este în competența Biroului Național de Statistică. Analiza detaliată este prezentată la compartimentul III al raportului.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -	
art.I pct.2 surse de date private - resurse informaționale de drept privat (registre, sisteme informaționale, sisteme de evidență a datelor individuale, inclusiv sisteme de evidență a datelor cu caracter personal etc.) relevante pentru producerea de statistici oficiale;	
Obiecții: Formularea definiției pentru noțiunea de „surse de date private” este echivocă întrucât nu se stabilește subiectul responsabil de livrarea informațiilor relevante pentru realizarea datelor statistice, astfel cum este precizat în descrierea noțiunii de „surse de date administrative”. Suplimentar, se relevă că sintagma „resurse informaționale de drept privat” nu are o definiție în legislație, nefiind un termen consacrat în cadrul normativ național. Respectiv, utilizarea acestuia fără o explicație în proiect poate genera apariția interpretărilor eronate sau abuzive din partea subiecților pe care îi vizează actul normativ supus modificării.	
Recomandări: Prin urmare, se consideră necesară reformularea noțiunii prin substituirea textului „resurse informaționale de drept privat” cu textul „resurse informaționale ale persoanelor fizice și juridice de drept privat”, astfel incluzând și mențiunea cu privire la subiecții responsabili de livrarea datelor.	
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> ● Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect ● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive ● Nedeterminarea entității publice responsabile/subiectului la care se referă prevederea	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> ● Generale

Art.I pct.6

6. La articolul 9: -La alineatul (2) cuvintele „este format din 11 membri și” se exclud;
-Alineatul (3) se completează cu litera b)¹ cu următorul cuprins: ”b)¹ promovează concepte, metodologii, metode, modele, tehnici, sisteme de indicatori, nomenclatoare și clasificări utilizate în sistemul statistic național pentru a asigura calitatea informațiilor statistice furnizate pe plan național și internațional”;
- La alineatul (4), denumirea alineatului va avea următorul cuprins „Consiliul include în componența sa reprezentanți ai:”, iar cuintele „trei reprezentanți ai” din lit. a), „un reprezentant al” din lit. b), c), e) și f) și cuvântul „patru reprezentanți ai” din litera d) se exclud;

Obiecții:

Normele enunțate supra stipulează modificare componenței Consiliului Național pentru Statistică, prin excluderea mențiunii cu privire la numărul componenței acestuia stabilite la art.9 alin.(2) din Legea nr. 93/2017, dar în același timp intenționând modificarea structurii Consiliului stabilită la alin.(4) din legea prenotată, dar a cărei normă de modificare prezentată în proiect este formulată confuz și face imposibilă determinarea exactă a numărului de membri ai Consiliului.

Adițional, constatăm că se propune completarea art.9 din Legea nr.93/2017, cu prevederea ce stabilește atribuția de bază privind promovarea unor concepte, metodologii, metode etc. în sistemul statistic național pentru a asigura calitatea informațiilor statistice furnizate pe plan național și internațional. Evocăm că lexemul „promovarea” este folosit în mod ambiguu, întrucât nu se determină în mod concret ce presupune această promovare, care sunt acțiunile concrete necesar de desfășurat de către Consiliu.

Mai mult, la art.9 alin.(3) lit.a) din Legea nr.93/2017 se statuează atribuția de bază a Consiliului în dezvoltarea și perfecționarea sistemului statistic național prin formularea de recomandări în scopul creșterii gradului de satisfacere a cerințelor utilizatorilor. Astfel, se consideră reglementat rolul Consiliului în dezvoltarea sistemului statistic, prin formulare de recomandări adresate Biroului Național de Statistică.

Complementar, în Legea nr.93/2017 la art.7 se stabilește rolul autorității centrale în domeniul statisticii, care potrivit art.6 din legea prenotată este Biroul Național de Statistică, unde în proiectul supus expertizei, i se atribuie competența elaborării, promovării și transmiterii spre aprobare Guvernului și Parlamentului, proiecte de acte normative din domeniul statistic. În același context, la alin.(4) și alin.(9) la art.7 din Legea nr. 93/2017 se prevede că autoritatea centrală în domeniul statisticii emite acte normative ce țin de producerea informației statistice, obligatorii pentru toate persoanele fizice sau juridice, precum și decide asupra metodelor, standardelor și procedurilor statistice. Respectiv, se constată că atribuirea sarcinii Consiliului de a elabora și promova metodologii, concepte și tehnici etc. utilizate în sistemul național de statistică dublează activitatea Biroului Național de Statistică, astfel creând conflicte de competență în domeniu, fapt ce poate afecta modul de desfășurare a procesului de reglementare a activității în domeniu.

Recomandări:

Reieșind din cele stipulate supra se recomandă revizuirea normelor conform următoarelor propuneri de modificare:

- În ce privește componența Consiliului Național pentru Statistică se subliniază necesitatea de reformulare a pct.6 (a treia liniuță) întrucât prezentarea normei de modificare este formulată eronat și nu poate fi determinat numărul concret al membrilor Consiliului.

- La pct.6 (a doua liniuță) se propune excluderea normei, întrucât se crează conflicte de competență, rolul de elaborare a metodelor, conceptelor, tehnicilor etc. în domeniul statistic fiind reglementat în sarcina autorității centrale în domeniul statisticii - Biroului Național de Statistică.

Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative • Concurența normelor de drept • Atribuții paralele 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale
--	--

IV. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ a fost elaborat în scopul modificării Legii nr.93/2017 cu privire la statistică și Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică, în scopul ajustării prevederilor la noțiunile utilizate în cadrul normativ internațional (Regulamentul (CE) nr.223/2009 și Regulamentul (CE) nr.2016/679) și național (Legea nr.231/2022), revizuirea competențelor Biroului Național de Statistică și Consiliului Național pentru Statistică, precum și modificarea prevederilor în ce privește asigurarea respectării legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal în procesul realizării lucrărilor statistice și diseminării acestora.

În procesul de promovare a proiectului de decizie, rigorile de transparență decizională statuate în Legea nr.239/2008, au fost respectate parțial, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, însă cu stabilirea unui termen insuficient pentru prezentarea recomandărilor, contrar prevederilor art.12 alin.(2) din legea prenotată.

În conținutul proiectului au fost identificate norme formulate ambiguu și cu conținut contradictoriu în ce privește atribuirea competenței de promovare a conceptelor, metodologiilor, tehnicilor etc. utilizate în sistemul statistic național atribuit Consiliului Național pentru Statistică, fapt ce creează un conflict normativ, întrucât potrivit art.7 alin.(9) din Legea nr.93/2017 responsabilitatea emiterii deciziilor în privința metodelor, standardelor și procedurilor statistice este în competența Biroului Național de Statistică. Suplimentar, necesită a fi revizuită norma cu privire la modificarea componenței Consiliului, unde potrivit proiectului este deficilă determinarea numărului concret al membrilor Consiliului, fapt ce încalcă rigorile de elaborare a actelor normative stipulate în Legea nr. 100/2017, unde la art.54 alin.(1) lit.a) se stabilește că „conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc [...]”.

Prin urmare, în scopul prevenirii apariției manifestărilor de corupție se recomandă revizuirea proiectului prin prisma propunerilor de modificare enunțate în prezentul raport de expertiză anticorupție.

19.09.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Daniela Carbuni, Inspector superior

